CZĘŚĆ XXXV — № 12. ROK 18 — (1847).

TYGODNIK
PETERSBURSKI.
GAZETA URZĘDOWA
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, lub do xięgarni Klassycznej, w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego, w Wilnie w xięgarniach Glücksberga i Zawadzkiego, nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

Cena: *Roczna* w Rossyi z pocztą, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 14½ r. *Półroczna*, 7¼ r. sr.

Bez poczty, dla odbierających w xięgarni: *Roczna*, 13 rub. sreb. *Półroczna* 6½ rub. sreb. Dla Królestwa Polskiego naznacza się taż sama cena co i w Cesarstwie.

PIĄTEK, 21 Lutego. / 5 Marca.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Petersburg, 20 Lutego. / 4 Marca.

Przez Reskrypta Cesarskie z d. 5 Lutego, mianowani kawalerami orderów: Orła Białego, Naczelnik 19 dywizyi pieszej Jenerał-porucznik *Łabincow*;—Św. Anny 1 klassy z koroną, Dowodzca 1 brygady tejże dywizyi Jenerał-major *Połtinin*; — Św. Anny 1 klassy, Dowodzący jazdą oddziału Czeczeńskiego Jenerał-major *Golicyn 4*; — Św. Stanisława 1 klassy, Dowodzca 1 brygady 24 dywizyi pieszej Jenerał-major *Masłowski*—6 Lutego, tegoż orderu, Jenerał-major Korpusu Inżenjerów *Burno*.

— Przez Ukaz Cesarski do Najśw. Rządzącego Synodu Przełożony Moskiewskiego Wysokopietrowskiego 2 klassy Monasteru i Rektor Moskiewskiej Akademii Archimandryta *Eugeniusz*, mianowany Biskupem Winnickim, Wikarym Eparchii Podolskiej.

— 16 b. m. umarł tu w Petersburgu Jenerał-porucznik *Łaszkiewicz*.

KRÓTKIE OBEJRZENIE CZYNNOŚCI MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH W ROKU 1845.

(Patrz № 7.)

(Ciąg dalszy.)

II. Zarząd Opiekuńczy.

B. *Zarząd Powszechnej Opieki* (*).

1. Odbyto rewiziją czterech Izb Powszechnej Opieki.

2. Z kapitałów Tulskiego domu ochrony dzieci i tameczného szpitala starców i kalekich, otworzono w Tule Bank, w zamiarze, aby powiększyć dochody tych zakładów i zarazem ułatwić mieszkańcom środki kredytu potrzebnego w gospodarskich obrotach.

3. Ta ostatnia okoliczność szczególnie jest ważna w gubernijach wewnętrznych, w których kredyt tak jest mały i daje się czuć niedostatek zasobów potrzebnych do większego rozwinienia krajowego przemysłu; dla tego Ministerstwo zwraca ciągłą uwagę na urządzenie w miastach Banków Gminowych, na wzór Sawińskiego w Ostaszkowie i Anfiłatowskiego w Słobodsku. W skutek tego, takie Banki otworzone zostały jeszcze w dwoch miastach, i wniesiono projekta jeszcze ośmiu innych.

4. Z drugiej strony żeby ułatwić rzemieślnikom i robotnikom możność oszczędzania zarobionych pieniędzy, wniesiono do Rady Państwa projekt urządzenia Kass Oszczędności przy wszystkich Izbach Powszechnej Opieki.

5. Co do zarządu szkół (*), zapadł Rozkaz Monarszy aby szkoły dzieci posługaczy kancellaryjnych w każdem mieście gubernijalnem powiększyć do 100 uczniów.

6. Co do opatrzenia chorych i starców, pozwolono otwo-

(*) Ogół kapitałów Powszechnej Opieki wynosił w roku 1846: własnych — 17,976,169 r., lokowanych na procnnt 43,192,536 r. (w porównaniu z 1844 r. 3,730;918 r. sr. więcej). Dochodów we wszystkich Izbach weszło 4,102,216 r. Na utrzymanie szpitalów i szkół użyto 3,817,718 r. Pozostało przeto dochodu na korzyść Izb 284,497 r. (39,037 r. więcej niż w r. 1844.)

(*) Pod wiedzą Izb zostają: a) Domy Sieroce w stolicach i 14 gubernijach, w nich było sierot do 593; b) Szkoły dzieci posługaczy kancellaryjnych w stolicach i 14 gubernijach z 660 uczniami; c) szkolne oddziały kaligrafów w dwóch miastach ze 125 uczniami: d) szkoły felczerów w stolicach i trzech innych miastach: uczniów było 200. W ogóle brało naukę w zakładach Izb 5,307 uczniów.

rzyć nowe szpitale w czterech miastach; a z powodu zbyt wielkiej w Petersburgu liczby chorych włościan z nieurodzajnych gubernij, powiększono szpital robotników w stolicy do 1400 nadkompletnych łóżek i oprócz tego urządzono tymczasowe szpitale w Carskiem-Siele, Pawłowsku, Gatczynie i Nowgorodzie, z dostateczną liczbą lekarzy i posługaczy (*).

7. Gdy doświadczenie okazało że domy dla obłąkanych na umyśle (**) nie mogą być utrzymywane w każdem gubernijalnem mieście, powzięto zamiar urządzenia centralnych takich zakładów: w Moskwie, Kazaniu, Charkowie, Kijowie, Odessie, Wilnie i Rydze, kosztem wszystkich Izb Powszechnej Opieki.

8. W Moskwie, Odessie i Nikołajewie, otworzono Towarzystwa Dobroczynności, z których pierwsze wzięte zostało pod Monarszą opiekę N. Cesarzowej.

9.) Pożary w 1845 nie były tak zgubne i częste jak w latach poprzednich; lecz nadzwyczajny rozlew wód, w niektórych miejscach zrządził wielkie szkody. Z powodu tych nieszczęść mieszkańcom 20 miast i miasteczek, wyświadczona została pomoc Rządowa (***).

10. Na dobroczynne zakłady (****) od prywatnych osób otrzymano 48,730 r. sr., 50,000 sztuk cegły i dwa domy. Jedno z Towarzystw oświadczyło chęć utrzymywania 20 pensionariuszów w szkole. Jedna osoba otworzyła osobny oddział 20 łóżek przy Petersburskim szpitalu, dla leczenia ubogich kobiet.

(D. c. n.)

NOWINY Z KAUKAZU.

Tyflis, 31 Stycznia 1847 roku.

«Zniszczenie na początku zimy Aczchojskich siedzib dowiodło krnąbrnym Czeczeńcom, że *Szamil* i jego Naiby nie są w stanie obronić ich od zasłużonej kary.

Teraz doznali tegoż samego i Gałaszewce, nieprzyjaźni sąsiedzi Władykaukazskiego okręgu.

Jenerał-major *Nesterow* wystąpił 8 Stycznia z Władykaukazu z 6 bataljonami, 8 działami, 5 secinami kozaków i około 1,500 ludzi konnej i pieszej milicyi, skierował się ku ziemi Gałaszewców przez Konczyński wąwoz i rozłożył się obozem przy ujściu rzeki Ałgus-Ali do Assy. Tam oddział pozostał od 8 do 20 Stycznia, dla wycinania lasów w Konczyńskim wąwozie i na lewym brzegu Assy, oraz urządzania drogi w Gałaszewskim wąwozie wśród częstych i zawsze dla nas pomyślnych utarczek z nieprzyjacielem. Mieszkańcy aułów między Assą i Sunżą zmuszeni byli opuścić swoje domy i z całym swoim dobytkiem przejść na prawy brzeg Assy, w wąwoz rzeki Pfuty, miejsce które mniemali być niedostępném. Jenerał-major *Nesterow* postanowił ścigać ich tam, dla zniszczenia wszystkich ich zapasów siana i zboża i zmuszenia Gałaszewców do usunienia się w głębią gór od naszych granic.

W tym celu wysłał on 18 Stycznia, pułkowwnika barona *Wrewskiego 2* z 2 bataljonami, wszystkiemi kozakami, 2 górnemi działami i konną milicyą przez Assę do rzeki Pfuty. Poruszenie dokonane zostało niespodzianie i skutecznie. Jazda, pod wodzą podpułkowników: Xięcia *Eristow* i *Slepcow*, wspierana stosownie przez piechotę, w mgnieniu oka okrążyła buntowne auły i, mimo oporu nieprzyjaciela, który się pokilkakroć kusił attakować nasze linije, zniszczyła 11 osad ze wszystkiemi zapasami zboża i siana. Znany Kabardyński Abrem, Mahomet *Anzorow* pośpieszył ze swą partyą na okryty lasem grzbiet gór między Assą i Pfutą, dokąd zebrali się wkrótce mieszkańcy wszystkich otaczających aułów. Oni tuszyli iż będą mogli z korzyścią dla siebie ścigać naszę kolumnę w jej cofaniu się, lecz pułkownik baron *Wrewski*, przed pójściem na powrot do obozu, nakazał ogólny attak na tłumy nieprzyjacielskie. Ustreszeni tym wspólnym i niespodzianym natarciem, wszyscy górale uciekli w wąwoz rzeki Pfuty, i kolumna pociągnęła do obozu, nie będąc wcale ściganą.

20 Lutego Jenerał-major *Nasterow* spuścił się z oddziałem w dół po nad Assą do Sunży, zkąd przedsięwziął 21 Stycznia nowy napad i zniszczył auł Butum nad rzeką Fortangą. Tym sposobem, w ciągu dni 13 zdolaliśmy urządzić dwie drogi (od Nazrana ku Sunżeńskiej stacyi), do Gałaszewskiego wąwozu, wyciąć w ich kierunku lasy, zniszczyć 11 aułów, między Assą i Fortangą i otworzyć sobie co każdej porze roku swobodny przystęp do ziem Gałaszewskich.

Tymczasem część załogi Aczchojewskiej warowni pod dowództwem podpułkownika *Preobrażeńskiego* dokonała (17 i 19 Stycznia) dwa nader pomyślne napady na auł Katyr-Jurt i na wąwoz Fortangi.

Temi spółczesnemi działaniami w Małej Czecznie w ciągu tegorocznej zimy, ze strony Groznej i Nazrana, przeraziliśmy strachem wszystkie plemiona, co powinno mieć wielki wpływ na ustalenie spokojności w okręgu Władykaukazskim i na Sunżeńskiej linii.»

(R. I.)

(*) Wszystkich zakładów lekarskich pod wiedzą Izb Powszechnej Opieki było na początku 1846 r.—560; w nich miało opatrzenie w ciągu 1845 r. 1,191,591 chorych, z których; wyzdrowiało 1,051,066, umarło 48,823, zostało na r. 1846 — 92,002.

(**) Zakłady takie są dotąd w 33 miastach gubernijalnych.

(***) Oprócz ulgi w podatkach, wydano wsparcia pogorzelcom i uszkodzonym zalewami: w pożyczce — 85,080 rub.; bez zwrotu 48,960 r. — Zebrano dobrowolnych ofiar — 34,151 r.

(****) Szpitalów i domów dla Inwalidów pod wiedzą Izb Powszechnej Opieki było 117: w nich miało opatrzenie 9,317 osób. — W domach poprawy i roboty, które są w 31 gubernijach, więzionych było 2,837 osób. 391 więcej niż w r. 1844.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

ANGLIJA. *Londyn*, *18 Lutego*. Na posiedzeniu Izby Niższej 16 Lutego rozstrzygnięty został los billu oppozycyi przeciw dzisiejszemu Gabinetowi, podany przez lorda Bentinck, o budowie z summ Skarbowych dróg żelaznych w Irlandyi. Prócz lorda Bentinck, mówili za billem PP. John O'Connell i Disraeli, lecz przeciw billowi powstał, jak się spodziewano, sir Robert Peel, dowodząc licznych niedogodności wynikających za każdym razem kiedy się Rząd wdaje w przedsięwzięcia tego rodzaju. To przychylenie się wielkiego męża Stanu, ustaliło zwycięztwo na stronę Ministrów. Po ostatecznej odpowiedzi Pierwszego Ministra lorda J. Russell Izba poszła na głosy i bill lorda Bentinck odrzucony został 332 głosami przeciw 118, to jest większością 214 głosów na stronę Gabinetu.

Wczora w tejże Izbie bill o ograniczeniu godzin pracy po fabrykach odczytany został poraz drugi większością 195 głosów przeciw 87.

Przedwczora w Izbie Lordów bill o użyciu cukru w browarach i dystylarniach odczytany został poraz drugi.

— W przeszłą Sobotę poseł francuzki, hrabia de Ste Aulaire był na obiedzie u Królowej Wiktoryi. Na tymże obiedzie znajdowali się JJ. KK. WW. Xiążę Albert, Xiążę i Xiężna Cambridge, tudzież lord Clarendon. Wieczorem Poseł był na balu u lorda Pałmerston. Pierwszy to raz od niemałego już czasu Poseł francuzki był u Dworu naszego.

— Podług korrespondencyj odebranych przez *Journal du Hâvre* Daniel O'Connell będzie zapewna wprędce zmuszony udać się do spokojnego życia i sprawy publiczne całkiem opuścić. Od czasu jak był skazanym na więzienie, co nadzwyczaj wpłynęło na jego władze umysłowe, stał się on innym człowiekiem. Odtąd nie przestał upadać na duchu i ciele i teraz tak jest osłabiony, że nie jest prawie w stanie zajmowania się sprawami politycznemi. Kiedy przed kilku dniami zabrał głos w Izbie Niższej, przedstawił smutny przykład zwątlenia; dowiedziano się że przybył do Londynu wbrew zakazowi swego lekarza.

Londyn, *10 Lutego*. Wczora w Izbie Lordów, odpowiadając na zadane pytanie, lord Lansdowne dał do zrozumienia, że Rząd Angielski wdałby się zbrojno w sprawy Portugalskie na przypadek jeżeliby don Miguel zjewił się w tym kraju z zamiarem i środkami odzyskania tronu.

PORTUGALIJA. Piszą w *Journal de Francfort* z dnia 23 Lutego: «Listy odebrane w Frankfurcie od osób wiary godnych donoszą, że don Miguel wylądował w Portugalii.

FRANCYA. *Paryż*, *19 Lutego*. Gabinet wniosł na Izby rozmaite projekta praw tyczących się przemysłu, urządzenia stosunków robotników z fabrykantami, wypuszczenia biletów bankowych 250 frankowych i t. p.

— Infant don Henri pzybył do Tulonu 14 b. m.

— Królowa-Matka, Marya-Krystyna Hiszpańska, zapowiedziała tutejszemu Dworowi bytność swoją w ciągu wielkiego postu. Wiadomość ta nader mile została przyjęta w Tuileries i Królowa zaproszoaa jest do zamieszkania w pałacu, zamiast swego hotelu na ulicy Courcelles.

Paryż, *20 Lutego*. Od dni kilku wszystkie gazety napełnione były wypadkiem prywatnym wprawdzie, między lordem Normanby a P. Guizot, ale któremu dzisiejszy stan rzeczy nadaje znaczenie polityczne; każda z nich nadawała swoję barwę temu wypadkowi. Ileśmy z rozmaitych wersyj wyrozumieć mogli, rzecz się miała następnie. Lady Normanby dawała wielki *rout* wczora, 19 Lutego, na który P. Guizot i Panny Guizot odebrały też zaproszenie. Wkrótce rozeszła się wieść, że w salonach lady mówią, iż P. Guizot zaproszony został ze swą rodziną przez omyłkę marszałka dworu szlachetnej Lady. Nietylko sam P. Guizot, ale wszyscy kolledzy jego w Gabinecie i wszyscy jego stronnicy Parlamentowi postanowili nie znajdować się na balu. Jakoż nikt z Ministrów ani z członkow Izb obu stronnictwa Ministeryalnego nie był na wczorajszym balu Lady Normanby, zauważano jednak że znajdowali się na nim hrabia Molé i P. Thiers.

— Rozeszła się pogłoska że Rząd odebrał wczora ważne depesze od swego posła w Madrycie. Dodają że wojska hiszpańskie otrzymały rozkaz przejścia granicy Portugalskiej dla przyjścia w pomoc wojskom Dony Maryi.

— Zapewniają że Minister Sprawiedliwości P. Martin du Nord nie obejmie swego portfelu i dodają że P. Cunin Gridaine, Minister Handlu, również dla słabości zdrowia, zamierza wziąść dymisyą.

— Podług jednej gazety hrabia Napoleon Walewski otrzymai missyą dyplomatyczną do la Plata, na miejsce barona Deffaudis, który zostaje odwołany.

HISZPANIJA. *Madryt*, *11 Lutego*. Adres odpowiedzi na mowę Królewską złożony został Izbom, ale zjednał mało spółczucia stronnictw, które zarzucają iż jest ułożony w wyrazach zbyt nieoznaczonych i ciemnych.

— HraBia Castellar, z którego córką infant don Henri był zaręczony, został wypuszczony na wolność.

— Obawa powstania Karlistowskiego z nadchodzącą wiosną coraz się więcej wzmaga. Mówią o znacznych summach, które hrabia de Montemolin ma w swém rozporządzeniu na tę wyprawę. Szczególniej trudném będzie w tym razie położenie Francyi, od której Hiszpanija zażąda bezwątpienia zbrojnej pomocy. Jeżeli Francya odmówi, okaże tém swoję słabość, jeżeli jej udzieli, Hiszpanija stanie się niechybnie polem wojny Europejskiej.

NEAPOL. P. Peters, astronom niemiecki, znajdujący się nateraz w Neapolu, odkrył nową planetę, która odbywa swój obrot około słońca w ciągu lat 16. P. Del Re wydał o tém odkryciu rozprawę w *Journal de deux Siciles*.

*

AUSTRYA. *Wiedeń, 16 Lutego.* Ogłoszony został wyrok Cesarski z d. 19 Października 1846, wprowadzający nowe prawo o własności literackiej i artystycznej.

— N. Cesarz zatwierdził w tych dniach nowy Kodex handlowy.

— Wiele osob ze znakomitszej szlachty polskiej, między innemi Xiążę Karol Jabłonowski, czynią wszelkie starania ku skłonieniu Rządu do zmodyfikowania urządzeń względem pańszczyzny w Galicyi. Niewiadomy jeszcze jest skutek tych kroków.

— Xiążę de Windisch Grätz, obecnie Dowodzca naczelny w Czechach, mianowany jest Wielkorządzcą cywilnym i wojskowym Galicyi.

PRUSSY. *Allgemeine Preusische Zeitung* z dnia 4 Lutego, oprócz patentu o ustanowieniu połączonego zebrania stanów (landtag) i dekretu urządzającego toż ogólne zebranie, zawiera jeszcze dekret Królewski: «O perjodyczném zwoływaniu połączonego stanowego komitetu i o jego atrybucjach.» Dekret ów nosi datę 3 Lutego 1847 r. Główne postanowienia jego są następne:

§ 1. Komiteta Stanów zgromadzeń prowincyonalnych (provincional landtage) zbierają się w połączony Komitet Stanowy, w sposób wskazany dekretem z 21 Czerwca 1842 roku. Byli Xiążęta Imperji w prowincji Westfalji równie jak i w prowincjach Nadreńskich, mają prawo w każdej z tych prowincji wysyłać z swego łona po dwóch Członków, do stanowego połączonego komitetu, którzy w rozprawach jego mieć będą udział albo osobiście albo przez pełnomocników, wybranych pomiędzy członkami stanu magnatów. Oprócz tego, do komitetu stanowego należeć będą deputowani z każdej prowincji Prus, Brandeburgji, Pomerani i W. Xięstwa Poznańskiego, wybieralni z pierwszego stanu z członków mających prawo do głosów zupełnych lub łącznych. Za prowincję Pomeranji zajmie bez wyboru to miejsce Xiąże Putbus, dopóki tam pozostaje jedynie do tego mającym prawo. Wybór innych członków komitetu ma miejsce na połączoném zgromadzeniu, według zasady wskazanej dekretem 21 Czerwca 1821 roku przez reprezentantów szczególnych prowincij; zaś w przeciągu czasu od jednego ogólnego zebrania do drugiego, jak dotąd wybieranemi będą na prowincjonalnych zgromadzeniach.

§ 2. Połączony stanowy komitet, będzie zwoływanym przez nas ile razy tego okaże się potrzeba, w każdym razie jednak co cztery lata koniecznie po zamknięciu ostatniego jego posiedzenia, albo, jeżeli w ciągu tego czasu miało miejsce połączone zebranie, w ciągu tego samego terminu po zamknięciu tegoż.

§ 3. Żądać będziemy od połączonego stanowego komitetu porady stanowej, według ogólnego prawa o uformowaniu stanów prowincjonalnych z dnia 5-go Czerwca 1823 roku wymagalnej, do praw i zmian w prawach tyczących się zmiany praw osób lub własności lub wszelkich innych, które nie mają na celu zmian w § 9 dekretu z daty dzisiejszej o zmianach w podatkach, jeżeli powyższe prawa tyczą się całej Monarchii lub kilku prowincij i niniejszém nadajemy połączonemu komitetowi stanowemu atrybucję dawania tejże z zupełnym prawnym skutkiem. Przepis w art. III № 2 przytoczonego powyżej prawa, zostaje rozwiązany powyższém postanowieniem. — Jakeśmy to już zastrzegli, w dekrecie tyczącym się połączonego zgromadzenia, żądania od tegoż opinji w wypadkach stosownych, zastrzegamy sobie także prawa tego rodzaju, które obchodzą całą monarchję lub kilka prowincij, przedstawiać prowincionalnym zgromadzeniom pod opinję, jeżeli to zdawać się nam będzie stosownem, z powodów szczególnych mianowicie zaś dla przyspieszenia.

§ 4. Połączony komitet stanowy ma zajmować się długiem krajowym w zastępstwie połączonego zebrania, wedle wykazanego przez nas w § 8 postanowienia o połączoném zebraniu.

§ 5. Prawo petycji służy połączonemu komitetowi stanowemu w tej samej rozciągłości jak połączonemu zgromadzeniu. Wyjmują się z tego wszelkie projekta mające na celu zmianę organizacji stanowej.

§ 6. Jeżelibyśmy uznali za dobre przedstawić połączonemu komitetowi stanowemu objaśnienia o ekonomii państwa, wówczas znajdują zastosowanie przepisy § 11 o uformowaniu połączonego zgromadzenia.

§ 7. Kierunek spraw i prezydencji na posiedzeniach połączonego komitetu stanowego obejmuje mianowany przez nas marszałek, którego w razie nieobecności zastępuje mianowany podobnież przez nas vice-marszałek.

§ 8. Połączony stanowy komitet naradza się jako zgromadzenie nierozdzielne. Postanowienia jego są wydawane prostą większością głosów. Prośby i zażalenia wtenczas mogą być tylko do nas podawane, gdy je zatwierdzą dwie trzecie części zgromadzonych członków. — Jeżeli połączony komitet stanowy przy dawaniu opinji o jakiém prawie lub o szczegółowych jego postanowieniach, oświadczy się mniejszą większością jak wyżej wspomniana, wówczas mamy być uwiadomieni o opinji mniejszości.

§ 9. Prowincionalne zgromadzenia nie mogą szczegółowym wydziałom wydawać instrukcij dla połączonego stanowego komitetu.

§ 10. Przepisy § 17, 18, 19, 20, 21, 22 i 23 dekretu z daty dzisiejszej o uformowaniu połączonego zgromadzenia znajdują zastosowanie w połączonym komitecie stanowym.

Allgemeine Preusische Zeitung z 4 Lutego, daje następny wykaz liczby członków do składu połączonego zgromadzenia, (landtag) należących:

I. W stanie xiążąt, hrabiów i magnatów:

1.) Xiążąt krwi Królewskiej pełnoletnich dziś razem. . . . . 10.

2.) Z członków stanu magnatów mających prawo do głosów pełnych, kurjalnych, łącznych:

A.	Z prowincji	Prus	5.
B.	—	Brandeburgii	11.
C.	—	Pomeranji	1.
D.	—	Szląska	25.
E.	—	Poznańskiej	4.
F.	—	Saksońskiej	7.
G.	—	Westfalji	12.
H.	—	Nadreńskiej	5.
		Razem	80.

II. W stanie szlacheckim:

A.	Z prowincji	Prus	28.
B.	—	Brandeburgji	23.
C.	—	Pomeranji	16.
D.	—	Szląska	30.
E.	—	Poznańskiej	16.
F.	—	Saksońskiej	24.
G.	—	Westfalskiej	20.
H.	—	Nardeńskiej	25.
		Razem	182.

III. W stanie miejskim:

A.	Z prowincji	Prus	45.
B.	—	Brandeburgji	31.
C.	—	Pomeranji	24.
D.	—	Szląska	35.
E.	—	Poznańskiej	22.
F.	—	Saksońskiej	29.
G.	—	Westfalskiej	20.
H.	—	Nadreńskiej	25.
		Razem	231.

IV. W stanie gmin wiejskich:

A.	Z prowincji	Prus	22.
B.	—	Brandeburgji	12.
C.	—	Pomeranji	8.
D.	—	Szląska	16.
E.	—	Poznańskiej	8.
F.	—	Saksońskiej	13.
G.	—	Westfalskiej	20.
H.	—	Nadreńskiej	25.
		Razem	124.

Razem wszystkich członków w czterech stanach 617.

(Gaz. Warsz.)

BAWARYA. Rząd górnej Frankonii surowie zalecił, iżby użycie pary eteru siarczanego podczas operacyj chirurgicznych nieinaczej jak ze pozwoleniem i w obecności lekarzy, do wolnej praktyki upoważnionych było dopuszczane.

— W listach prywatnych z Munich, z d. 15 Lutego donoszą, że P. d'Abel, Minister Spraw Wewnętrznych otrzymał dymisyą na własne żądanie, portfel jego tymczasowo powierzony Doktorowi Fischer, Prezesowi Rządu w Augburgu. Takichże dymisyj, żądanych przez Ministrzów Spraw Zagranicznych, Sprawiedliwości, Wyznań i Wojny Król odmówił, udzielając im tylko urlopy czasowo. Tymczasowe zarządy powierzone zostały: Spraw Zagranicznych i Sprawiedliwości, Radzcy Stanu de Maurer; Wojny, Jenerał-porucznikowi Hertling; Wyznań, Radzcy Stunu baronowi Freyberg. Radzca Miuisterstwa de Weigard nie przestaje zarządzać Wydziałem Skarbu z powodu słabości Ministra, hrabi de Seinsheim.

NAJPOŹNIEJSZE WIADOMOŚCI.

LONDYN, *20 Lutego.* Wczora w Izbie Niższej bill o ubogich w Irlandyi został przyjęty w komitecie jeneralnym. Następnie Pierwszy Minister otrzymał upoważnienie przedstawienia billu o rewizyi prawodawstwa ubogich w tymże kraju. Izba Lordów przyjęła wczora w komitecie jeneralnym bill o użyciu cukru po browarach i gorzelniach odrzuciwszy 35 głosami przeciw 27 poprawę podawaną doń przez Lorda Stanley. — Królowa nadała Xięciu Bedford, bratu Pierwszego Ministra, order Podwiązki, wakujący po Xięciu Norttumberland.

PARYŻ, *21 Lutego.* Wczora Izba Parów przyjęła jednomyślnie prawo o udzieleniu 2,000,000 fr. na wsparcia po szpitalach i zakładach dobroczynności.

TURCYA. *Konstantynopol, 3 Lutego.* Listy prywatne donoszą, że od ostatniego pożaru w Pera, pożary, jakby zaraźliwa choroba, szerzą się po całym mieście. W przeciągu tygodnia było 14 klęsk tego rodzaju; ostatnia pochłonęła cały ogromny kwartał w Scutari. Ludność stolicy jest w największém przerażeniu, szkody zaś od pożarów przechodzą wszelkie wyrachowanie.

(Journ. de S. P. Psz. Poln. R. I.)

ROZMAITOŚCI.

O UŻYCIU PARY ETEROWEJ W OPERACYACH.

(z Gazety Warszawskiej.)

Gazeta Krakowska z dnia 9 Lutego umieściła artykuł o użyciu eteru przy operacjach. Umieszczamy go w naszém piśmie, donosząc przytém, że Warszawscy lekarze mocno się zajmują tém ważném odkryciem i że wkrótce będziemy mogli o tutaj dokonanych doświadczeniach publiczność zawiadomić, równie jak podać szczegółowy opis postępowania w tych-że. Oto ów artykuł:

«Pośpieszamy donieść publiczności naszej wiadomość bardzo zajmującą i ważną o użyciu pary eteru siarkowego do oddychania, celem chwilowego uśpienia chorych mających być operowanymi i o operacjach uskutecznionych podczas odurzenia tym sposobem sprawionego; które to doświadczenia wszystkich Europejskich lekarzy obecnie zajmują. Nasz Professor Bierkowski przedsięwziął w dniu 6 b. m. z. r.

w godzinach popołudniowych w swej klinice chirurgicznej, w obecności Doktora Czerwiakowskiego, Professora i Sekretarza wydziału Lekarskiego, Doktora Jaszczurowskiego, przy klinice chirurgicznej i Doktora Zieleniewskiego, przy klinice lekarskiej adjunktów, oraz w przytomności kilkunastu swoich uczniów, po raz pierwszy doświadczenia użycia pary eteru siarkowego w zwyż pomienionym celu.

Najprzód dwóch uczniów ofiarowało się do prób tego rodzaju uśpienia. Oto następujące z tego wypadki:

I. A. O. Kandydat Medycyny oddychał parą wspomnionego eteru przez jednę minutę i 47 sekund, poczém nastąpił zaraz stan błogiego odurzenia, powieki dobrowolnie sklejać się poczęły, a czucie do tego stopnia pomniejszoném się okazało, iż kilkakrotnie głęboko szpilką zakłuty, ani śladu bólu nie objawił.

II. J. S. Kandydat Chirurgii oddychał przez 2 minuty i 30 sekund, w tym momencie nastąpiło odurzenie, a z niém bardzo przyjemny sen, w którym zakłóty szpilką przy korzeniu ręki prawej, przez ujętą fałdę powłok powszechnych w przestrzeni jednego cala najmniejszego śladu czucia nie objawił. Ocuciwszy się w 3 minuty i 3 sekundy, nadzwyczajnie się zadumał, jakim sposobem tak głębokie zakłucie żadnego bólu mu nie sprawiło.

III. J. N. posługacz kliniki chirurgicznej oddychał eterem przez półtory minuty, wśród tego nastąpił sen poprzedzony łzawieniem oczów i mimowolnemi poruszeniami palców rąk; po kilkokrotném ukłuciu, zapuszczono mu szpilkę przez fałdę półtora cala szerokości mającą w powłoki powszechne przedbarku prawego, przyczem mimo częstego poruszenia szpilką najmniejszego śladu czucia nie postrzeżono. Ocucony po upływie 1 minuty i 5 sekund, prócz wesołości z upojenia, żadnych choćby najmniejszych dolegliwości nie doświadczał.

Po tyle korzyści obiecujących doświadczeniach, przystąpił Professor Bierkowski do prób z chorymi, którym operacje właśnie wykonać się miały.

I tu najpomyślniejsze otrzymał wypadki.

IV. Węgiełkowna Regina, służąca, lat 28 licząca, z ropieniem znacznej wielkości na kolanie prawem, oddychała parą eteru siarkowego przez 1 minutę i 45 sekund. Jak tylko wśród 24 sekund oznaki snu się pokazały, wykonano cięcie w 5 sekundach 3 cale długości przez powłoki ropnia cal grubości mającego, przyczém najmniejszego śladu bólu nie objawiła. Po ocuceniu 2 minut i 20 sekund, zezwoliła chora na operacją już wykonaną, nie mogąc pojąć, jakimby sposobem takową bez wszelkiej dolegliwości przenieść mogła.

V. Łopata Tomasz, wieśniak lat 47 liczący, z chorobą *hydrocele* zwaną, oddychał wspomnioną parą przez 2 minuty i 45 sekund. Jak tylko w tej chwili uśpienie nastąpiło, zrobiono choremu cięcie przeszło 3 cale długości mające w 5 sekundach. Chory przy poczynającém się ocuceniu po upływie 2 minut i 6 sekund głęboko westchnął, przyzwalając na uskutecznienie operacji, o której wykonaniu najmniejszego nie miał wiedzenia.

Pierwsze te próby rokują najpiękniejszą nadzieję w usunięciu dolegliwości, na jakie chorzy przedtém koniecznie przy operaciach krwawych wystawieni być musieli.

Do tych doświadczeń użyto tymczasowo bardzo prostego przyrządu, składającego się z dużego pęcherza, w którym umieszczono cokolwiek pulchnej waty dla dania eterowi większej powierzchni do prędszego parowania, tudzież z giętkiego cybucha opatrzonego rurką która się w usta oddychającemu włożyła; dla każdego oddychającego wychodziło około trzech drachm eteru (*).

Już po przygotowaniu powyższego artykułu do druku wyszło w Petersburskich ruskich gazetach następne doniesienie:

«W przeszły Piątek, 14 Lutego, w Petersburskim 2-m lazarecie wojsk lądowych dokonaną została bez bolu operacya odjęcia prawej piersi u kobiety, wprawionej w stan nieczułości oddychaniem powietrza nasyconego parą eteru siarczanego. Operacyą dopełnił znany ze swej biegłości Professor Cesarskiej Medyczno-Chirurgicznej Akademii *Pirogow*. Apparat przeznaczony do oddychania parą eterową sporządzony jest przez fabrykanta narzędzi chirurgicznych P. Rooch, podług modelu Charier (**). Operacya powiodła się najpomyślniej. Nie mówimy tu o powszechnie znanej nadzwyczajnej biegłości P. Pirogow; samo odjęcie piersi trwało półtory minuty. Celną w niniejszém razie rzeczą jest, że chora nie czuła najmniejszego bolu i wróciwszy do przytomności nie chciała wierzyć że jej pierś odjęto. Krwotok w porównaniu z tym który zwykle miewa miejsce, niebył znacznym. Operowana dobrze przepędziła noc następną i teraz (18 Lutego) znajduje się w pożądanym stanie.

Tegoż dnia, w tymże lazarecie i z równym skutkiem dokonana została przez P. Pirogow inna operacya na mężczyznie. 16 Lutego tenże Chirurg uczynił dwie operacye podług nowego sposobu w szpitalu Obuchowskim. Również w 1-m lazarecie wojsk lądowych dokonano już kilka podobnych operacyj.»

(*) W pierwszém ogłoszeniu w Tygodniku o tym wynalazku błędnie podług jednej francuzkiej gazety donieśliśmy, iż eter powinien być ogrzewany; uprzedzamy dziś, że to jest niepotrzebném wcale; dość jest zwyczajnego parowania eteru — owszem ogrzewanie za pomocą ognia mogłoby sprawić niebezpieczeństwo.

(**) Ostatni numer Illustracyi Paryskiej zawiera rysunek tego apparatu. *(Wyd. Tyg.)*

Pozwala się drukować. St.-Petersburg, 20 Lutego 1847 roku. *Ignacy Iwanowski*, *Cenzor*.

W DRUKARNI WOJENNEJ.